

TAQDIMOTLAR BUGUNGI KUNDA TA'LIM VA BIZNES SOHASIDAGI AHAMYATI

Mamatmurodov Rufatbek Sherzod o'g'li

TerDPI o'qituvchisi, rufatbekmamatmurotov@gmail.com

Qahhorova Dilfuza Bahhridin qizi

TerDPI Kimyo yo'nalishi 1 kurs talabasi, dilmuzaqahharova@gmail.com

Ravshanova Sojida Safarovna

TerDPI Kimyo yo'nalishi 1 kurs talabasi, sojidaravshanova@gmail.com

Annatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy taqdimot texnologiyalarining ta'lim va biznes sohalaridagi o'rni hamda ahamiyati tahlil qilinadi. Taqdimotlar bilimni vizual va interaktiv tarzda yetkazish vositasi sifatida pedagogik jarayonda samaradorlikni oshirishi, talabalarining darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishi qayd etiladi. Shuningdek, biznes muhitida taqdimotlar orqali mahsulot yoki xizmatni samarali targ'ib qilish, hamkorlikni rivojlantirish va menejment jarayonlarini optimallashtirish imkoniyati ko'rib chiqiladi. Maqolada shuningdek, samarali taqdimot tayyorlash prinsiplari va zamonaviy vositalardan foydalanish bo'yicha tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so'zi: Taqdimot, Slayd, Vizual dizayn, Auditoriya, Nutq madaniyati, Prezentatsiya, Taqdimot vositalari.

Annotation: This article explores the importance of presentations in modern education and business. It highlights how visual and interactive presentations enhance the efficiency of the learning process, increase student engagement, and improve knowledge retention. In the business field, presentations serve as a powerful tool for marketing, collaboration, and strategic communication. The article also outlines the principles of creating effective presentations and the use of modern digital tools.

Keywords: Presentation, Slide, Visual design, Audience, Speech etiquette, Presentation skills, Presentation tools

Аннотация: В данной статье рассматривается значимость презентаций в современном образовании и бизнесе. Подчеркивается, как визуальные и интерактивные презентации повышают эффективность учебного процесса, усиливают интерес учащихся и улучшают усвоение знаний. В сфере бизнеса презентации служат мощным инструментом для маркетинга, сотрудничества и стратегической коммуникации. Также приводятся принципы создания эффективных презентаций и использования современных цифровых инструментов.

Ключевые слова: Презентация, Слайд, Визуальный дизайн, Аудитория, Культура речи, Навыки презентации, Презентационные средства

O'qish davrida yoki mehnat faoliyatini boshlaganimizda eng kerakli ko'nikmalardan biri – taqdimot yaratishni bilish deyilsa mubolag'a bo'lmaydi. Agar bu jarayonning bir nechta muhim qoidalarini o'rganib olinsa, taqdimotlarni tayyorlash tez va oson ishga aylanib qoladi.

Taqdimot dasturlarining turlari. Power Point (ko'plab versiyalar): Windows platformasida Microsoft tomonidan yaratilgan. Power Pointni alohida sotib olish mumkin yoki dasturlarning Microsoft Office to'plamiga kiritiladi. Open Office.org Impress: Sun Microsystems Inc tomonidan ishlab chiqarilgan Open Office Impress (keng tarqalgani kabi), bepul dastur sifatida taqdim etilgan dasturlarning bir qismidir. Shuningdek, bir so'z protsessor, elektron jadval dasturi va chizilgan dasturini o'z ichiga oladi. Windows Movie Maker: Ushbu ish stoli video dasturi Microsoft tomonidan yaratilgan va har bir Windows kompyuteri o'rnatilgan. Windows Movie Maker taqdimotini tomosha qilish uchun ishlatiladigan filmlarni yaratishga va tahrirlashga ruxsat beradi. Suratlar yoki grafiklarni qo'shish va Power Point va Open Office Impress kabi slayd-shou yaratish mumkin. Kundalik hayotimizda ko'pchilik hodisalar bilan tanishamiz bular inson ongida turlicha aks etishi bilan farqlanadi. Butun borliq atrofimizni o'rab turgan olamning ongimizdagi aksi bu axborot sanaladi. Inson hamisha ko'rganlarini eslab qolishga va yoddan

chiqarmaslikka harakat qiladi. Buning uchun esa u turli hil yo'llarni o'ylab topdi va rivojlantirdi.

Hozirgi elektron hisoblash texnikalari rivojlangan davirda buning yo'li juda osonlashib qolgan. Elektron qurilmalar va shu maqsadga yo'naltirilgan vositalar bunda katta yordam beradi. Aynan shunday maqsaddagi ishlar uchun ham Microsoft Office kompaniyasi Power Point dasturini ishlab chiqargan. Bu dastur yuqorida aytib o'tganidek turli hil grafik ko'rinishdagi axborotlar bilan, video multimediya fayllari bilan ishlash imkoniyatini beradi. Aynan shu dastur orqali ofis dasturlarining boshqalarida uchramaydigan imkoniyatlar ko'rinadi. Power Point

dasturi rasm va multimediya fayllari bilan ishlash imkoniyatidan tashqari ularni namoyish etishda ham katta imkoniyatlarga ega. Power Point 2013 dasturini ishga tushirish uchun huddi boshqa ofis dasturlari singari Windows 8 muhitida ham 'Пуск' menyusidan foydalaniladi.

Multimedia ilovalari asosiy tushunchalari.1-jadval

Multimedia ilovalari shakllari	Tushuncha
Taqdimot/ prezentatsiyalar	Taqdimot (ing. presentation) – audiovisual vositalardan foydalanib ko'rgazmali shaklda ma'lumot taqdim etish shakli. Taqdimot yagona manbaga umumlashgan kompyuter
	animatsiyasi, grafika, video, musiqa va ovozni o'zida mujassam etadi. Odatda taqdimot ma'lumotni qulay qabul qilish uchun syujet, ssenariy va strukturaga ega bo'ladi.
Animatsion roliklar	Animatsiya – multimediali texnologiya; tasvirning harakatlanayotganligini ifodalash uchun tasvirlarning ketma-ket namoyishi. Tasvir harakatini tasvirlash effekti sekundiga 16 ta kadrda ortiq videokadrlar- ning almashinishida hosil bo'ladi.
O'yinlar	O'yin dam olish, ko'ngil ochish ehtiyojlarini qondirish, organizmdagi zo'riqishni yo'qotish hamda

	ma'lum malaka va ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan multimedia ilovalaridandir.
Videoilovalar	Videoilovalar – harakatlanuvchi tasvirlar ishlab chiqish texnologiyasi va namoyishi. Video tasvirlarni o'qish qurilmalari videofilmlarni boshqaruvchi dasturlar.
Multimedia glareyalar	Galereyalar – ovoz jo'rligidagi harakatlanuvchi suratlar to'plami.
Audioilovalar Web uchun ilovalar	Ovozli fayllarni o'quvchi qurilmalar – raqamli tovushlar bilan ishlovchi dasturlar. Raqamli tovush – bu elektrik signal amplitudasining diskret sonlar bilan ifodalanishi. Web uchun ilovalar – bu alohida veb-sahifalar, uning tarkibiy qismlari (menyu, navigatsiya v.b.), ma'lumot o'zlatish uchun ilovalar, ko'p kanalli ilovalar, chatlar va boshqalar.

Multimedia ilovalari yaratish texnologiyasini o'rganishda ularning qanday yaratilishini ifodalovchi ssenariy ishlab chiqiladi. Bundan kelib chiqib, har bir multimedia ilovasi turli tarkibiy qismlar (turli mavzular)dan tashkil topadi, degan mantiqiy xulosaga kelishimiz mumkin. Multimedia ilovalari tarkibini quyidagi qismlarga bo'lish mumkin: yaratilayotgan multimedia ilovasi uchun mavzu tanlash, ish maydonini belgilash (masshtab va fon), kadrlar, qatlamlardan foydalanish, turli shakllar simvollarini yaratish, dasturlash tilida o'zgaruvchilar kiritish va skriptlar yozish, tovushli fayllar bilan ishlash, matn qo'shish, effektlar yaratish, rasmlardan foydalanish va import qilish, kutubxonadagi tayyor komponentlardan foydalanish, navigatsiyani yaratish, matn razmetkasi tillari va skriptlash tillaridan foydalanish. O'z navbatida multimedia ilovalarini quyidagi turosti turlarga bo'lish mumkin. Multimedia ilovalarining turosti turlari to'g'risidagi asosiy tushunchalar:

Multimediali mahsulot yaratish uchun ko'plab texnik instrumentlar mavjud. Yaratuvchi gipermatn sahifalarini yaratishda ishlatiladigan dasturni tanlab olishi kerak. To'liq funksional multimedia dasturlarini yaratishga imkon beruvchi bir qator kuchli multimedia yaratish vositalari mavjud. Macromedia Director, Macromedia Flash yoki Authoware Professional kabi paketlar yuqori darajadagi professional va qimmat vositalar hisoblanadi, shu bilan birga Front Page, Power 4.0, Hyper Studio 4.0 va Web Workshop Pro ularning oddiyroq va arzonroq analoglari hisoblanadi. Power Point va matn muharrirlari (masalan, Word) kabilardan ham chiziqli va chiziqsiz multimediali resurslar yaratishda foydalanish mumkin. Borland Delphi ham multimediali ilovalar ishlab chiqish vositasi hisoblanadi. Sanab o'tilgan vositalar oson o'qish va tushunish mumkin bo'lgan to'liq hujjatlar bilan ta'minlangan. Albatta, yana ko'plab boshqa ishlab chiqish vositalari borki, sanalganlar o'rniga ulardan foydalanib ham bir xil natijaga erishish mumkin.

Hozirgi kunda multimedia ilovalari yaratish texnologiyalarini o'rgatuvchi avtomatlashtirilgan tizimlar juda kam, ularni topishning iloji ham yo'q. Ushbu mavzuda darslar, kitoblar va maqolalar to'plamiga ega bo'lgan Internet tarmog'i sahifalari ham shunday tizimlarga o'xshaydi. Bunday saytlarning asosiy qismi "Multimedia elementlari yaratish uchun flash darslari" yoki Macromedia Directorda multimedia yaratish" mavzulariga yo'naltirilgan.

Multimedia taqdimoti turlari Interfaol multimedia taqdimoti – iyerarxik tamoyil asosida tizimlangan va maxsus foydalanuvchi interfeysi orqali boshqariladigan multimedia komponentlari majmui. Foydalanish maqsadidan kelib chiqib, interfaol taqdimotlar shartli ravishda quyidagi turlarga bo'linadi:

- korporativ multimediali taqdimot;
- multimediali katalog;
- mahsulot taqdimoti;
- o'rgatuvchi yoki test dasturi;
- erkin foydalanishga ruxsat berilgan kompyuterlar uchun multimedia qobig'i;
- elektron nashr yoki multimediali kitob.

Chiziqli multimedia taqdimoti – murakkab grafika, videoqo'yilma, ovoz jo'rliги ta'minlangan va navigatsiya tizimiga ega bo'lmagan harakatli rolik. Chiziqli taqdimotlar mo'ljallanishiga ko'ra shartli ravishda quyidagi shakllarga bo'linadi:

- stend shaklidagi multimedia taqdimoti;
- elektron doklad yoki jo'rlikdagi taqdimot;
- sales-taqdimot;
- Promo-rolik;
- intro-rolik;
- ekran himoya lavhalari (ScreenSavers).

Maxsus multimedia yechim. Shakllantirilgan ssenariylar bilan multimedia taqdimoti shakllantiriladigan ssenariylar bilan multimedia taqdimotlarida ularni boshqarish bo'yicha foydalanuvchi imkoniyatlari sezilarli darajada kengaymoqda. "Scene Pro 2" tizimi yordamida taqdimotga quyidagi funksional imkoniyatlar joriy etilmoqda:

- multimedia taqdimotining daraxt shaklidagi to'zilasini shakllantirish;
- ssenariylarni shakllantirish – daraxtning har bir bosqichi uchun;
- taqdimotning mazmuniy qism(modul)larini ko'rsatish ketma-ketligini tanlash;
- namoyish etish uchun tayyor ssenariylardan foydalanish;
- ovoz jo'rliklarini alohida boshqarish.

Shakllantiriladigan ssenariylar bilan multimedia taqdimotlari o'z ichiga interfaol va chiziqli multimedia ilovalari imkoniyatlarini birlashtirishi mumkin.

Xulosa:

Bugungi tezkor va raqobatbardosh biznes muhitida taqdimotlar tashkilotlar uchun muhim vositaga aylangan. Ular mahsulot yoki xizmatni samarali tanishtirish, investorlar va mijozlar bilan ishonchli aloqa o'rnatish, hamkorlik imkoniyatlarini kengaytirish va xodimlarni ilhomlantirishda asosiy rol o'ynaydi. Taqdimotlar orqali murakkab g'oyalarni sodda va tushunarli shaklda yetkazish, tinglovchilar e'tiborini jalb qilish va ularni harakatga undash mumkin. Shuningdek, zamonaviy

texnologiyalar yordamida vizual va interaktiv uslublarning qo'llanilishi taqdimotlarni yanada ta'sirchan va samarali qiladi. Shu bois, har bir biznes subyekti taqdimot madaniyatini rivojlantirishga e'tibor qaratishi, bu yo'nalishda malakali mutaxassislar bilan ishlashi va o'z xodimlarining nutqiy hamda taqdimot ko'nikmalarini oshirishga harakat qilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Карнеги Д. (2016). Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей. Москва: Эксмо.
2. Robbins S.P., Coulter M. (2018). Management (14th Edition). Pearson Education.
3. Reynolds, G. (2011). Presentation Zen: Simple Ideas on Presentation Design and Delivery. New Riders.
4. Gallo, C. (2014). Talk Like TED: The 9 Public-Speaking Secrets of the World's Top Minds. St. Martin's Press.
5. Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). Marketing Management (15th Edition). Pearson.
6. Duarte, N. (2010). Resonate: Present Visual Stories that Transform Audiences. Wiley.
7. Бережная, Е.Ю. (2020). Эффективные презентации в бизнесе: теория и практика. Москва: Юрайт.